

TÁROGATÓ.

VEGYES TARTALMU LAP,

a gazdasági egyesület, vidéki- és városi nőegylet, s a Szamos-Tisza hát közlönye.

Megjelenik:

Hetenként egyszer Kedden.

Szerkesztői iroda:

Kiadó-hivatal

ahová a hirdetések és előfizetési pénzek utasítandók: templom-utca 548 sz.

Előfizetési feltételek:

Helyben egészévre 4 ft. félévre 2 ft. negyedévre 1 ft. 10 kr.
Vidékre postán, egészévre 4 ft. 50 kr., félévre 2 ft. 25 kr.,
negyedévre 1 ft. 15 kr.

Egyes szám ára: 10 ujkr.

Kovács Márton

felelős szerkesztő s kiadó.

Hirdetések ára:

hasábos gármondsor egyszeri hirdetésnél csak 6 kr. kétszerinél 5 kr.
Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.
A nyilváltárban a háromhasábos gármondsor beiktatási díja 20 kr.

UTÓSZÓ

a Kölcsey szobor ügybe.

A Kölcsey szobor a művész kezéből ha valami véletlen közbe nem jő e hó végén kikerül, s rendeltetése helyére ide Szatmárra már a jövő hó elején utnak indítatik. Öntött vas rács kerete már megérkezett, az alap termés kövek úba vannak, s így rövid idő alatt birtokossai leszünk egy oly emlék szobornak, melyen a haza nem minden fia diésekedhetnek, melyhez rokon érzetünk régóta eltartóztathatatlannal vonzott, s melynek mielőbbi felállítatását, s lepleztetését még a jég hideg közömbös érzületiek is óhajtván várják. Dícsőség Istennek! köszönet a nemes keblű buzgó hazafiak, s honleányoknak, kik öszvetett nemes adományokkal meghozták a hazának, meghozták e megyének, meghozták magoknak azt az ön tudatba rejtjező kedves érzést, hogy Szatmár hű fiai, s leányi tellyesítették hazafini szent köteleseket, elegettek azon magas, s legnemesebb feladatnak, melyre a közvélemény által hivatva voltak.

Eddig ez emlék szobor létrehozatalánál a Szatmármegyei honfiak, és leányok fillérei vitték a főszerepet, de hiszen ki is volt volna erre inkább hivatva, mint épen az a Szatmármegye, mely a nagy Kölcsey Ferencet joggal tartotta, s tartja ma is magáénak, s

mely most is a legnagyobb kegyelettel őrzi a csekei sírbólta nyugvó porait? hogy most midőn fogyatékan van a tett adakozás, s ezután se viheti ezt más, szabadjon egész bizalommal reménylenem, s a bizalom alapján szabadlegyen még egyszer a tisztelet legméltányosabb hangján felkérnem mindazokat, kik elfogadott gyűjtőveiket még eddig is benemküldték, — mindazok kik barátságos körbe tet, nemes ajánlatokat még benemváltották, hogy ebbeli magas köteleseket felismerve ha egyebet nem teznek tudósításokkal legalább a reájok még mindég számító ügy kezeléségét nyugtassák meg. Szabad legyen végre még azokhoz is fordulnom, kik se az ivartartók, se pedig ajánlatot tevőkhöz nem soroztathatók, hogy megértve a szobor ügynek eddigi érintett állását, s megérte, hogy e szobor leplezéseig még több száz fitok igényeljenek, s annak előállítására egyedül csak reánk nézne maradjanak ki azon nemes keblű Honfiak és Leányok soraiból, kik az áldozat nemes oltárára nemes érzetek dícső zálogát már letették: hanem beolvadva, egyetértve s együtt lelkesedve velek mint igazi testvérek, egy megye fiai, s leánya, mutassák meg a közanya a hazának, hogy Kölcsey Ferenc, s becses emléke miénk, s mindnyájunké nem pedig csak egy néhány, nemes lelkű.

Bezárom ezeketán e hazafias kérelmem

azon határozott nyilatkozattal, hogy számadásom a bejött, s bejövendő fillérekéről bár e lapba már részletekbe bemutattam, még is azt a leplezéskor is az adakozók neve, s adakozása kitételével minden esetre a nagy közönség elébe juttattott.

Kelt Szatmárt jun. 12. 1864.

Gyene Károly.

NYILT LEVÉL

Uray Endre barátomhoz.

A Kölcsey szobor helyisége ügyében akarván a nyilvánosság előtt néhány szót elmondani, hozzád szóllok, kinek vendég szerető házában egy „nagyobszerű Kölcsey szobor eszméje“ először jött szóba.

Jóltudom, hogy minden becsületes magyar ember legjobban szeretné ha egy Kölcsey nagyságához, a nemzet méltóságához illő szobor Pesten az ország szívében, a haza sok jelesének szobrai közt, lenne Kölcseinknek is felállítva, most azonban erről szó nem lehetvén az a kérdés, hogy azon forintokból és fillérekéből épített szobor, miket barátság és kegyelet hordott egyívé, Szatmár megyében, hol állítassék fel.

Arra nézve, hogy itt Szatmár városban állítassék fel a szobor azt hiszem ma már

Megragadó látvány. Mily szépen kitörlik belőlök az egyenlőségrei törekvés gyönyörű ösztöne! Szép dolog magáról alá ereszkedni! A természet törvénye szerint a nagy test, közléről sokkal nagyobbak látszik! Mind a mellett kiki tartsa meg saját körét melybe a gondviselés helyezte; mert embert társairól szoktuk megismerni.

Midőn nagyok ereszkednek alá: abban sok becsüldőt lát a magát tul nem becsülő ember, ... nyilvánítván azt is, hogy ki nagyon alá ereszkedik: alávalóvá torzul és törpül; de midőn kiesinyek s alacsonyok mereszkednek ég felé, hogy óriást csináljanak magokból, elefántot a szunyogból, midőn gyenge erejűek szállnak sikra óriások ellen, midőn tudatlanok s tapasztalatlanok állnak szemben tapasztalt tudósokkal, hogy azokhoz hasonlónak vagy azoknál bölesebbeknek — szellemdusabbaknak — láttasának: akkor mindig oly szánakozás fogja el a lelket, mely végre is nevetéssé növi ki magát!

Im Föllengi Fridrik! 23 éves, szép halványarcu érdekes külsejű ifju barátom, ki fejét mindig földönhordja, orrát pápaszemmel nyergeli meg, — ifju társaira szánalommal tekint, naponként csak egy órát látatja magát a hideg falakon kívül, néha igen célosan nevelt szép hölgyek társaságába

is betolakodik, olykor pedig a pórok vigalmaiba is elvegyül — tudósak készül, vagy is a tudósokat szereti majmolni! Fájdalom! mindenütt mosolygó és guny barázdákkal teljes arcokkal találkozik s miért? mert oly célhoz siet, melyhez gyenge lelke szárnyain soha el nem röpül; oly eszközöket használ céljához, melyek más célhoz vezetnek.

Már 13 éves korában olvasta vagy hallotta valahol, hogy Kánt meg más böleselők úgy hozzákötötték lelküket valamely kultúrgyhoz, hogy anélkül gondolkozni képesek nem valának; Friedrik tehát a tudós, folytonosan vasgyűrűt hordott kis ujján és midőn a mélyen gondolkozót személyesíté, folytonosan azon babirkált. Pajkos társai meglopták éjjeli asztalát, melybe gyűrűjét szokta rejtetni; és midőn iskolai gyakorlata rosszul sikerült: komolyan nyilvánítá tanára előtt miszerint: gyűrűje melyhez vannak fűzve, gondolatai elveszett, azért oly közepszerű műve, melyet felolvasott; a gyűrű lopók a kedves Fétist visszaadták, gondolatai mind a mellett meddők maradtak melyeket elzárva vala kénytelen összefűzni! Hogy kinevetetett, s utasításokat vett: nagyon természetes.

Hallotta azt is, hogy más fajtu tudósok úgy belemélyednek kedvenc eszméjük zavaros tengerébe, hogy a külvilágról épen sem-

TÁRCA.

A TUDÓSKODÓ.

(Humoreszk).

Különös teremtménye az ember Istennek! Minden madár szereti a maga tollát, bőrét, hangját, s a természettől neki szánt eledeleket! csak az ember nem maradhat saját bőrében, csak ő rakja magára idegen állatok tollait ő erőtetéi mellét és nyelvét, hogy szótengere mindenhová eláradjon, s beszédmodora embertársaiétól elüssön. Az étkeket és italokat ő kavarja egy össze, hogy más állat soha meg nem enné! A szegény fiu, kinek apja folytonosan ég alatt hűlt dunyha vagy paplan alá vágyakozik: a szegény leány, kinek édes anyja jó étvágyal evé a gabona kenyeret, piskótát rág az utcán; ezekkel ellenkezőleg az urfi, kívánkozván a kocsisok közt tündökölni, széles taraju kongós sarkantyut veret, igen rövid száru igen hosszú bojtu pipát tölt orra alá, s a szalonok padolatán növekedett kis uri lány, kifut a mezők rögei közt a verő naptényre cicát futni s hallatlan beszédeket hallgatni a mezei delinkék seregébe.

KÖLCESEY EMLÉKEZETE.

(Vége.)

Rövid életrajzát adám azon férfunak, kinek munkásságáról tetteiről, szellemi nagyságáról ivatek lehetne írni, kinek sirjánál elmondhatjuk, még ma is az öreg Metellussal „nagyobb férfiú sirjánál aligha valaha állottunk“ s kiről mi magyarok, különösen mi Szatmári magyarok, elmondhatjuk mit Antonius mondott Caesár-ról „ilyen volt ő! mikor jön hozzá hasonló?”

Ilyen volt azon férfiú, kinek emlékezetére, e mi protestáns gymnásiumunk növendékei, évenként innepélyt rendeznek s kinek emlékezetére, a kegyelet meghozván hódolatát, itt Szatmáron és pedig reménylünk, hisszük és várjuk, hogy itt a nagy mestertől nevezett, Kazinci téren, iskolánk előtt, szobrot emelend, vajha a hazánk sorsa fellett örökös gondviselés e tekintetben egyetértést hozna közöttünk létre, vajha azon férfiú iránti tiszteletünk, ki bizonyára mindnyájunknál sokkal nagyobb volt, e téren, kizárna minden magán érdeket, s győzne az mi célszerűbb és jobb.

Ifjú barátaim, iskolánk növendékei! keressétek fel gyakran emlékezetet a debreceni homokban görögön térképét rajzoló 11 éves Köleseit, s tanuljátok meg tőle, hogy annak ki nagyra törekszik már gyermek korában, szorgalommal, s komolyan kell a tanulmányokkal foglalkozni, s gyakran kell a jó gyermeknek magát a mulatságtól is visszatartani.

Ti kedves szülék különösen ti drága jó anyák kiknek kezei közé van ugyszólván letéve, gyermekeitek jövője, szoktassátok őket korán munkához szorgalomhoz s ne féltsétek azokat a tudományok terhétől, ne sajnáljátok, ha a játékot fel kell áldozniok a tanulmánynak.

Ifjú barátim! keressétek fel többször a 16 éves Köleseit ki Kazinci Ferencamalekesítő szavaira „uram öcsém! az Isten szerelmért tanuljon meg görögül, de ne félj“ egész erővel fekiútt a klasszikai tanulmányoknak és soha egész életében félig nem tett semmit, és tanuljátok meg tőle, hogy munka szorgalom kitarás által, sokat tanul mindent el lehet érni e nélkül, azok is kik magokat tökéleteseknek hiszik,

vélemény különbség nem létezik egyedül szorosan a felállítási hely, kérdése nincsen még elhatározva, én legalább szeretem hinni, hogy e szobornak, a nagy piac egyik vagy másik sarkán felállítása még nem bevégezett tény, sőt meg nem foghatom a nézet, e képeni változást, hiszen azon tisztelt férfiú, ki jelenleg ez ügyben legtöbbet fáradozik, éppen maga akarta, hogy a szobor a „Kazinci téren“ (a prot. templom és iskola tére) állítassék fel, s ha jól vagyek értesülve még a szobor mintája is e térhez idomított, s miért most a piac? valóban nem tudom. Ha a piactól a kút nem lenne, s e közép pont jelöltetnék ki, a szobor helyéül, szót se lehetne ellene szólni valamint nem lehetne akkor sem, ha e kút átidomítva, pár ezer ft. költséggel, képezné a szobor talapzatát.

Most vagy sarkon, vagy valamelyik oldal közepén állíthatatik fel e szobor szokatlan itt és ott, s talán ellenkezik a szépség szabályaival. Ha még számíthatnánk arra, hogy Kölesey szobra mellé hason nemű szobrok fognak felállítani, lehetne e helyiséget védeni. — Így nem.

Ha szabad nekünk is kit csak jó akarral járultunk az ügyhöz szólni, nyíltan, kimondjuk, sőt kérjük állítani, hogy az érdekeltek vélemény többsége az, miként a Kölesey szobornak legilletékesebb helye itt a tudomány és Isten háza, közelében van.

Nagy szerencsétlenség volna, ha e kérdést is, hiúság, vagy bár minő más magán érdek döntené el, vagy ha csak azok szava vétetnék figyelembe, kik talán forintokkal járultak a cél kivételéhez, míg mások csak gútasokat adhattak.

Van még egy mire fájdalommal nyilatkozom, azt mondják, hogy mi vallási szempontból akarjuk a szobrot a ref. templom előtt felállítani, mennyire nem igaz e gondolkodás — megtetszik csak onnan, hogy én s velem sok szegény de jó akaratú ember, inkább be egyeznénk abba, hogy a Kölesey szobra németiben az irgalmas szerzet előtti téren, hogy ott a piacsarkán állíttassék fel.

Szóljatok édes Eéndrém a dologhoz míg nem késő. Isten áldjon meg.

Szatmár 1864. júni 19.

Öszinte barátod.

Vajai Károly.

mit nem látszanak tudni. Ő is fölvette 16 éves korában Stégel bölcsészetiének egy cikét, neki dőlt író asztalának! Társai látogatására mennek, üdvözlök elméledő barátjukt; a köszöntésre nem válaszol; zsebrakható vagyunk, e szavakkal „magunknak lojunk“ elrejtik: Fridrik könyvéből nem emeli ki pápa szemét. Hogy a dévaj ifjak mégis megtudassák vele miszerint nála voltak: egy közölök, töltött pistolyt süt el az ajtó mögött másik hátra puffant ökle göreseivel! Kikapja magát Fridrik gondolatának mélyéből s szemrehányással teljes pillantást vet társaira s e szavakkal „nolite turbare circulus meos“ (ne zavarjátok eszme köreimet) ismét asztalára horgadt; s hogy nyugalmas lelkét annál inkább ragyogtassa így, szóla, hozzájok: „in sapientem non cadit induria“ (bölcsemet nem lehet megbosszantani). Nagy hahota lön fizetése a bölcselkedőnek!

Legszánandóbb és nevésegebb volt a hölgyek körében! Olvasta ő, hogy a vén bölcsök tollas fővel, borzas hajjal, a szavak közt keveset válogatva szoktak a nők között föltünni s időzni tehát 22 éves korában, orra alól fél oldalról a bajuszt, másik oldalról a barna barkót nyírta le; haját, hogy költőnek láttassék, vasnyársak tűzével fölgöndörítette, hogy tudósak is mondatassék néhány párnából kiesett tollal meg-

tarkázta; nyakkendőjébe, inge gallérának egyik felét bekötötte, másikat azon kívül felejtette hoszu lapátu frakkja fölé rövid rokot öltött, kezébe Heine egyik műve helyett szakács könyvet vett s több eféle nevéseges bölcs dolgokat is magára zavart.

Meglepetett a komolyan néző tudós föltünte által a diszesen öltözött nő serg. Kik velök együtt mulatának — a vigan hangolt ifjak — föllóltak a megjelent előtt, bemutaták az ujdun vágott tudóst, a legszellemdusabb hölgy elé ültették; Hogy mik történtek ott gallérával és bölcseségével, én azt nem mondhatom el, mennyiben oly magas társaságok örömeinek élvezésére még magamat ki nem képeztem: annyit mégis hallék Fridrik ur legjobb barátainak egyiktől, hogy a szellem dus hölgy elhitette a tudós lovaggal, hogy ő még nem bölcs, nem is volt soha, nem is lesz soha.

Egy hajdani Élet képek című lapban ezt olvastam „minden embernek van egy, vagy józan esze vagy mása által ki mért köre, melyből ha valaki kiemelkedik kevély; ha leszáll: alávaló leend.“ Föllengi Fridrik egyszerű életrajzában ez igazságot akartam föltüntetni. Ha találtam örvendek, ha nem? rovassék fel csekély tapasztalásom rövid rovására.

Sztárai Imre,
VI-od oszt. gymn. növendék.

csak fére ismert lángesznek maradnak, s a mihez fogtok végezzétek be.

Ti szülék óvakodjatok gyermekeiteknek felszeg bevézetlen nevelést adni óvakodjatok őket született lángesznek tartani soha ne mondjátok mikint ez vagy amaz tudomány nem a mi gyermekeinknek való, a görög vagy latin nyelv megöli őket, Kölesei áljon előttetek, kit a munka edzett meg s a klasszikai tanulmány tett nagyá.

Ifjú barátaim gondolatok gyakran Kazincit egy tömeg ellen védő Köleseire és soha az elvet, mit szívetek értelmek becsületesnek ismer, a többségnek fel ne áldoztatok s csak a jobbról meggyőződvn léjjetek vissza.

Ti szülék engedjétek gyermekeiteket, szabadon, ön állóan gondolkodni, ne kívánjátok, hogy elveiket — egy vagy más érdekek feláldozzák me t csak így lesznek lehetnek ők Isten képére teremtett emberek.

Ifjú barátim! Áljon előttetek sokszor Kölesei, életének azon szakában, melyben meggyőződvn, hogy az ügyvédi pálya nem neki való, attól határozottan vissza lépett, és tanuljátok meg tőle, miként annak, ki embertársainak s hazájának böldegítésára akar élni, meg kell gondolni mit birnak el vállalai és soha oly pályát melyre szívetek lelketek nem vonz, ne válasszatok.

Ti szülék soha ne erőszakoljatok pályát gyermekeitekre, ne bánjátok ha ők az általatok kigondolt csillogó pályát, egy szerényebb talán rövisékekkel rakottal cserélik fel s legyetek meggyőződve, hogy a munka kör, soha nem alacsonyítja le az embert, csak nemes szív, becsületes lélek vezérelje azt.

Mi mindnyájan elméledünk gyakran Köleseiről, hogy megtanuljuk tőle mikint az igaz embert, az igazság kereséstől a jó ügy védelmétől, sem magasság sem mélység, sem nyomor, sem böldegység, sem barátság el nem tántoríthatja s ha az egész világ összemlik, rendületlen kebellet temetkezik a romok közé.

Tanuljuk meg tőle mindnyájan, miként lehet s kell szeretni hazát és nemzetet, s hogy e kettő érdekében még ellenségeinknek is meg kell boesájtani.

És ti hazáim lelkes leányai — gondolatok gyakran azon derék asszonyra, ki 10 éven át oly anyai gyöngédséggel oly nemesnek nevelte az árva Köleseit és szeresétek gondviseljétek mindenkor az árvákat soha meg nem feledkezőn árva édes anyánkról — a hazáról. Legyetek védői óltalmazói, minden szépnék, nemesnek és jónak, mert gyakran hiába való a férfi erő ott, hol az ápoló gyöngéd női kéz hiányzik. Vegyétek pártfogástok alá ezen mi iskolánkat melyben, Kölesei nyomdokain járó munkás, vallásos hazát nemzetet imádó becsületes magyar embert, kívánunk és akarunk nevelni.

És most áljuk körül gondolatunkkal a csekei temetőnek azon sirdombját, melyben Köleseinek hamvai pihennek. Tekintünk áhitattal a magaságos égbe, a szellemek hazájába honnan Kölesei szelleme áldólag néz le ránk s imádkozzunk kérve a seregek urát a királyok királyát, hogy áldja meg szánja meg a magyart, kit vészek hányának, s hozzon e népre, mely megbűnhötte a multat a jövődöt, hozzon soha nem változó vig esztendöt. Ugy legyen.

HELYBELI HIREK.

☞ A prot. nőnevelde tavaszi mulatsága sok tekintetben egyike volt a legsikerültebbeknek. A kellemes idő szép hely s gyönyörű vendégkoszorut hozott össze. A kis „bazár“ is jól sikerült; a tárgyak meglepő izléssel, egyik a másikat felül múló szépséggel és

Arám: németből

kellemes változatossággal voltak kiállítva a növeldei neveldektől, mindenik tárgy szépsége miatt s a cél érdekében jó áron kelt el. A többek között szabadon megemliteni szatmári eperes nt. Kis Áron urat, kinek nemes kezdeménye sokat tett a tárgyak árának emelésére. A szép árus hölgyek s azon úgy barátok buzgalma, kik megvett tárgyakat az intézet további javára visszaadták, köszönetet érdemel. Az egész a műveltség kedves változatossága volt. A jövő elem mint halljuk mintegy 300 forint.

A helyiségek szépsége, s az ellátás ponosságja és jutányosságáért bátran ajánljuk közönségünk pártolásába.

* A pár év óta szegény theologiai tudalomnak érdekes terménye „a heidelbergi kitértelemzése,” melyet Zombori Gedő tanár dolgozott tanítványai s magánosok használatára. A bírál t a szabad gondolkodás és mély vallásosság szerencésnek egyesítésének mondja. Kapható Lehooky könyvkereskedésében, ára 30 kr.

— Az ovodai tánc vizalom alkalmával ki huzott nyerő 245 szám sorozata. 7a, 93a, 53, 81, 16a, 79 80a, 35, 29a, 36a, 64, 92a, 67, 34a. 145, 129, 151a, 165, 112, 122, 128, 157, 113, 262, 264, 238a, 207, 282, 277a, 267a, 248a, 210, 207a, 255a, 288, 274a, 228a, 241, 291a, 234a, 219, 225, 304a, 309a, 363, 370, 311, 303a, 301a, 322, 357, 351, 305a, 328, 307a, 361, 314, 433, 409, 425, 472, 453, 495, 405, 451, 403, 445, 489, 468, 417, 448, 497,

514, 500a, 573a, 552a, 504, 543, 551 571a, 593a, 582a, 563, 564, 528, 533, 555, 546, 597, 510, 582, 517, 565, 540, 513a, 541, 588, 502a, 664, 672, 603, 641, 686, 638, 624b, 634, 679b, 680b, 694b, 674, 647, 622, 694, 623, 626, 618, 658, 693, 751, 735, 754, 742, 709c, 750, 758, 733, 709, 756c, 732, 719, 773, 761c, 716c, 765, 748, 725c, 731, 710c, 775, 706c, 754c, 776, 770, 749c, 899, 880, 876, 822, 880d, 858d, 874, 821d, 869, 868d, 892, 887d, 888d, 830, 873d, 826d, 802d, 837d, 847d, 854d, 805, 832d, 843d, 817, 825, 811, 873, 917, 900, 918c, 910c, 962, 989c, 907c, 974c, 960, 943, 914, 982c, 1130, 1167, 1006f, 1196a, 1154, 1058f, 1042f, 1167a, 1165, 1055f, 1111a, 1100a, 1028, 1073f, 1037, 1195, 1022f, 1184a, 1037f, 1166, 1050f, 1112, 1180a, 1166a, 1075, 1158a, 1081f, 1197, 1271, 1261, 1267, 1205, 1262, 1257, 1243, 1295, 1248, 1383, 1378, 1391, 1301, 1375, 1357, 1338, 1384, 1336, 1373, 1457, 1458, 1405, 1490, 1422, 1478, 1512, 1513, 1516, 1556, 1573, 1547, 1574, 1537, 1538.

A mely elnyert tárgy, jövő július hó 19 ik napjáig el nem vitetetik, az ovoda tulajdona marad, még bent van 22 tárgy.

A vidéki nyeremények: N. Bányára, M. Szigetre, Sz. Somlyóra, a sorsjegyeket küldők útján fog kézbe-ittetni egy csomagban.

—A beadott hivatalos táblázat alapján f. é. június hó 24-ig megbetegült 801 db. meggyógult 303 db. elhullott 573 db. marha keleti marha vészben.

— Ilobán 14-én oly felhős szakadás volt, nem csak a hidakat és Nagy Bányára menő országutatt több helyütt elszakította hanem a hegyeken levő legelésző marhákat lesodorta kik a hulámok között elvesztek. Nagy Károlyba is ugyan akkor a szőlős kertbe volt oly felhős szakadás, hogy a legerősebb szőlőtőkét kimosta, s az ottlévő pincékbe betódult viz tömeg iszonyú kárt okozott.

Ökörítő helységnek határát a Szamos egészen elborította és a már boglyákba lévő szénát semivé tette Ily essőre aztán mondhatja a szegény ember; adtál uram Isten esőt de nincs köszönet benne.

— Városunkba a kelti marhavész nem dühöng már úgy mint eleinte de azért még folyvást tart s ragadja magával egyes áldozatait.

ÜZLET.

Június 22-ikén.

A szatmári piacra behozott termények árai köblönként következők voltak: Tisztabuza 8 ft. — Kétszeres 7 ft. 20 kr. — Rozs 5 ft. 40 kr. 30 kr. — Árpa 3 ft. 60 kr. — Zab 3 ft. 10 kr. 3 ft. — Tengeri 5 ft. 60 kr. 5 ft. 20 kr. — Kása 11 ft. 11 ft. 60 kr. — Főzelékek 7 ft. 40 kr. 7 ft. — Krumpli 3 ft. 20 kr. 3 ft. — Aszuszilva 12 ft. 11 ft. 10 kr.

ARVERESI HIRDETMÉNY.

Hirdetmény.
A gacsályi arányosítva tagosító per tárgyalására s a körülményekhez képest leendő elintézésére határnapul kitűztetik f. évi július hó 1-ső napja délelőtti 10 órája. ha a szükség úgy hozta magával többi reá következő köznappal együtt, minden érdekelt felek alispáni birói székem előtt sz. kir. Szatmár városában megjelenni, a törvényes következmények terhe alatt köteleztetik.
Kelt Szatmárt 1864. évi június 4-én
Cseh Ferenc,
első alispán.

Arveresi hirdetmény.
Kepes Salomon és neje Kepes Hári szinerváralyai lakos irachattik s vagyon buktottak esődtömögéhez tartozó következő ingatlan vagyonok; u. m.
1-ör A lakodvar, mely a 23. telek jegyzőkönyvébe 520. h. r. sz. a. áll, s melynek területe 5¹⁰⁰/₁₆₀₀ hold, a hét osztályzatú zsendelyel fedett, derek, s jó állapotba lévő nagy lakházzal, szivattyus kútjával, két rendű nagy kő talapzatú zsendelyel fedett hízaló istállókkal cefre kútjaival és kisebb ugyancsak zsendelyel fedett ló és szarvas marha istállóval, ugyanazon udvaron épült molnár és gyár felügyleti kőtalapzatú zsendelyel fedett lakházzal, végül terméskő és téglá anyagból épült, mésszel rakott, zsendelyel fedett 20 öl hosszú és 5 öl széles gyár épületbe alkalmazva találattik egy 10 ló erejű gőzgépezet által mozgás és mű ködésbe hozható szeszgyár és gőz malom, a szeszgyár a csirizató helyiséggel szeszgyári készülékkel s szesz főző edényekkel, a csövek mind rézből készitve, a gőz kazán 22 láb hosszú és 3 láb széles, gőzmérővel és biztosító szellentővel ellátva, ugyanitt találattik még egy második kazán is használható, de felszereletlen állapotba. A malom szobába 3 bokor kő kető francia, egy musai transmisi keretekkel, és selyem szitákkal, általán minden nemű örlő pülész készletekkel igen jó állapotba, melyek a szeszgyár szobába alkalmazott öntött vas sulykerékkel s viz húzó szivattyúkkal együtt 64,420 o. é. fra becsültettek fel, továbbá.

vel gátjával, melyek összesen 1200 o. é. ft. becsültettek fel, a hitelezők kielégítése végett nyilvános árverés útján eladattai határozattalván, ezen árverésre 1-ső határnapul folyó 1864-ik év augusztus hó 29. napja reggeli 9. órája Szatmár megye Szinerváralya m. várossába 2-ik határnapul pedig ugyancsak a folyó 1864-ik év september 29-ik napja reggeli 9. órája ugyancsak Szinerváralya m. várossába tűzetik ki, mire és a venni szándékozók azon hozzá adással hivatnak meg, hogy magokat bánatpenzel, vagy pénzértékű vagyonokkal lássák el, az árverési feltételeket addig is Szatmáron Böszörményi Elek hítes ügyvéd és hitelező választmányi elnök, Nagybányán Stoll Károly bányászati ülmök és hitelező választmányi tag uraknál, továbbá Sz. Váralyan alant irt tömeg gondnoknál bármikor is meg tekinthetik.
Kelt Szinerváralyan június 24. 1864.

Hirdetmény.
Lichr István felperes javára Szabó Antal asztalos mesternek és alperesnek — nevével Luzsinczi Teréziával közösen birt e városba 249 sz. a. 2500 fra becsült házastelek elárvereltetni rendeltetvén e végett f. évi július hó 15 napja első és f. évi auguszt hó 17-ik napja 2-ik határnapul mindenkor d. u. 3 órakor és a helyszínére kitűzetnek.
Az árverési feltételek e városi telek-könyvi irodába a hivatalos órákba megtekinthetők.
Szatmár város tszéke mint tkönyvi hatóság 1864. június 4-én tartott üléséből.
2-3

Hirdetmény.
Szatmári Józsefnek e városban 462. számú házastelke Hartman István javára elárvereltetni rendeltetvén f. é. július hó 20-ik napja első, ismét f. év augusztus 24-ik napja második határnapul mindenkor d. u. 3 órakor és a helyszínére kitűzetnek.
Az árverési feltételek a tkvi Irodában hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Szatmár város tszéke mint tkönyvi hatóság 1864. június 1. tartott üléséből.
1-3

2-ör Ugyanazon számú telek jegyzőkönyv 27 h. r. sz. a. álló 218 ház számú nemesi természetű 1575¹⁰⁰/₁₇₀₀ hold belső telek a rajta lévő eseléd házzal, melyken lévő sertés állal, szinnel, tengeri kassal marha istállóval, egy egészen uj 12 öl hosszú 9 öl széles, kőtalapzatú felül gabonással ellátott zsendelyel fedett esürrel; továbbá ugyanazon telekjegyzőkönyv 1053, 1013, 1141, 1250, 1466, 1653, 1646, 1692, 2036, 2212, 2256, 3777, 2782, 2788, 2796, 2802, 2836 és 2289 h. r. sz. a. álló, összesen 64¹¹⁰⁰/₁₆₀₀ katastrális hold külső szántó és kaszálló földbirtokkal, melyek összesen 8180 o. é. fra becsültettek, végül
3-ör Iloba községe határán fekvő kőből épített zsendelyel ellátott két bokor kővü felül csapó vízi malom, viz vezeték-

Papp Vince,
esőd tömeg gondnok.
1-3

A sonkádi t. birtokosság 1864. évi jul. 2-án délelőtti 10 órára Sonkádra, hol es mikor az urbér rendbeszedési perbeli előmunkálatok is hitelesitendők lesznek; a közbirtokossági ügyek elintézésé végett, általam ezennel meghivatik, a meg nem jelenő közbirtokos urak, a megjelenők többségének határozatához járulónak foggnak tekintetni.
Szatmárt május 28. 1864.
Roxer Vilmos
mint gr. Teleky Sándor ömstga javainak felügyelője.
3-3

Hirdetmény.
Szatmár megye Farkasasó községébe s határán több osztályos kisebb, s nagyobb birtok részek áruba becsájtattván, a venni szándékozók felhivatnak, hogy magokat Szatmár várossába t. Gyene Károly urnál, hol kellő felvilágosítást vehetnek, jelenlteni sziveskedjenek. Szatmárt jun. 25.
1-3

Arverési hirdetés.
Közhurré tétetik, miszerint Beer Gusztáv m. petri lakos javára özv. Kereszt-szegi Alhertnő ny. megyesi lakosól lefoglalt: 14 db. 3-4 éves sertés 50 db. 6szi malac 3 db. 9-10 éves ló, 2 db. 3-7 éves ökor, 2 db. vasas igás, 1 db. ütő szekér, 5 db. fiatal tehén, 5 db. 2 éves tinó 3 kas méh, 9 db. bizó sertés f. 1864. évi június hó 30-ik napján, d. e. 11 órakor a helyszínén Ny. Megyes községben nyilvános árverés útján a legtöbbet igérőnek, készpénz fizetés mellett elögnak adatni.
N. Károly június 8-ik 1864.
FRÁTER JÓSEF,
nyiri járás fősz, bírja

F. FUCHS
fogorvos.
Helybeli lakásunk a Korona számloda 1-ső szám.
Pesten pedig fűt 13. szám.

Hirdetmény.
Kocs Jánosné, Szénási Terézia által közárverésen megvásárlott e városi 765 számú házastelek, Abel Ferenc jelzálogos hitelező kérelmére a meg nem tartott árverési feltételek indokából a vevő kárára árvereztetni rendeltetvén, e végett határnapul 1864. évi június hó 30-ik napjának d. u. 3 órája a színére oly kijelentés mellett tüzetik ik, miszerint az elárusítandó házastelek, becsáron alul is el fog adatni.
Az árverés feltételei a városi tkönyvi hivatalban hivatalos órákban megtekinthetők.
Szatmár város tszéke mint tkönyvi hatóság 1864. évi april 26-án tartott üléséből.
3-3

Arverési hirdetés.
Közhurré tétetik, miszerint Beer Gusztáv m. petri lakos javára özv. Kereszt-szegi Alhertnő ny. megyesi lakosól lefoglalt: 14 db. 3-4 éves sertés 50 db. 6szi malac 3 db. 9-10 éves ló, 2 db. 3-7 éves ökor, 2 db. vasas igás, 1 db. ütő szekér, 5 db. fiatal tehén, 5 db. 2 éves tinó 3 kas méh, 9 db. bizó sertés f. 1864. évi június hó 30-ik napján, d. e. 11 órakor a helyszínén Ny. Megyes községben nyilvános árverés útján a legtöbbet igérőnek, készpénz fizetés mellett elögnak adatni.
N. Károly június 8-ik 1864.
FRÁTER JÓSEF,
nyiri járás fősz, bírja

F. FUCHS
fogorvos.
Helybeli lakásunk a Korona számloda 1-ső szám.
Pesten pedig fűt 13. szám.

Med. Dr. Rózsai
fogorvos.
Helybeli lakásunk a Korona számloda 1-ső szám.
Pesten pedig fűt 13. szám.

Hirdetmény.
Kocs Jánosné, Szénási Terézia által közárverésen megvásárlott e városi 765 számú házastelek, Abel Ferenc jelzálogos hitelező kérelmére a meg nem tartott árverési feltételek indokából a vevő kárára árvereztetni rendeltetvén, e végett határnapul 1864. évi június hó 30-ik napjának d. u. 3 órája a színére oly kijelentés mellett tüzetik ik, miszerint az elárusítandó házastelek, becsáron alul is el fog adatni.
Az árverés feltételei a városi tkönyvi hivatalban hivatalos órákban megtekinthetők.
Szatmár város tszéke mint tkönyvi hatóság 1864. évi april 26-án tartott üléséből.
3-3

CHEFS-D'ŒUVRE DE TOILETTE!

Császári királyi és hercegi udvarok által pártfogott, szabadalmak és emlékpénzzel kitüntetett.

Dr. BÉRINGUIER L.

KORONA-SZESZE
(A kölni vizek legjava)

Eredeti üvege
1 ft. 25 kr. o. é.

Kitűnő minőségű — nemesak mint kellemes illat — és mosdóvíz, hanem mint kitűnő segédgyógyszer is, mely az életműszereket élénkíti és erősíti.

BORCHARDT orvostudor

NÖVÉNY-SZAPPANA

elismert szer a bőr szépítésére és finomítására, mindenemű bőrtisztításá-
lásáig ellen, valamint sikerrel használható mindenemű **fürdőhöz.**
Egy eredeti lepecsételt csomagban az ár 42 kr. o. é.

Dr. BÉRINGUIER
NÖVÉNY HAJFESTŐ-SZERE

(tokban foglalát kefe és csészével együtt 5 ft. o. é.)

Tökéletesen célszerűnek elismert és ártalmatlannak bizonyult, melyel haját, szakált és szemöldököt, minden árnyazatu színre tartósan festeni lehet.

Dr. **LINDÉS** tanár

NÖVÉNYI RUDAS HAJ-KENŐCSE

növeli a haj fényt és ruganyosságát, egyszersmind a fejtelő szülárdítására is alkalma-
Egy eredeti db ár 30 kr. o. é.

Dr. **BÉRINGUIER**

Növény-gyök hajolaja

hosszabb használatig tartó üvegekben 1 frtval.

a legalkalmasabb növény-alkatrészekből összeállítva, a haj és szakál épentartására —
erősítése és szépítésére, valamint az oly kellemetlen korpa és sömör gátlására.

Dr. **SUIN de BOUTEMARD**

FOG-PÁSZTAJA

1/1 és 1/2 csomagocskákban 70 és 35 kr. o. é.

fog és foghús legelősebb, legkényelmesebb és legbiztosabb épentartási — és tisztító
szere, egyszersmind kellemes üdöséget kölcsönöz a szájüregeknek.

Balzsamos olajbogyó-szapan

mint enyhe és egyuttal hátályos napi mosdószere, még a leggyöngé-
debb bőriü hölgyek és gyermekek számára is legjobban ajánlható.
Egy eredeti csomag ár 30 kr. o. é.

HARTUNG orvostudor

CHINAHEJ-OLAJA,

mely a legjobb minőségű Chinahej főzet — és balzsamos ola-
jok összetételéből áll, a haj épentartására és szépítésére.

Ár 85 kr. o. é.

Dr. **HARTUNG orvostudor**

Növény-haj-kenőcse,

mely hátályos tápláló nedvek és növényi anyagok alkatrészeiből áll, a hajnövés éles-
tésére szolgál. Ár 85 kr. o. é.

A fentebbi kitűnő tulajdon-águknál fogva elismert cikkek a va-
lódi minőségérti jóállítás mellett Szatmár városára nézve egyedül kaphatók
Weisz Jánosnál, Nagybányán: Haracsek József, Nagykálóbán: Mandl Sal. Nagykárolyba: Schöberl, Nyirbátorba: Legányi Ede, Nyiregyházán: Reich & Pavlovits, Szigeten: Ráth József és Szinér-váralján: Gerber Ödön.

Dr. **KOCH,** kertületi orvos

NÖVÉNY-CUKORKÁI.

A legkiválóbban célszerű **növény- és füvedvekkkel** gazda-
gon vegyített alk-részeik által — amint azt a leghitelesebb bizonyítványok kétségtelenül
teszik — köhögés, rekedtség, nehéz nyelés és nyálkásság eseteiben, **enyhítőleg,**
csillapítólag és **jótékonyan** hatván, célszerűeknek bizonyulnak; s azért
folyton és díszéretesen növekedő elismerésben részesülve ott, hol már használtattak,
minden haszonemű gyártmányok felett **előnyöztetnek. Dr. Kochnak**
jegyezett **növény-cukorkái, hosszukás ide csatolt gyárjeggyel**
ellátott eredeti skatulyákban **35 és 70 krajcárjával, folyvást valódi minőségben.**
**Szatmáron: Weisz János, Nagybányán: Haracsek József, Nagy-
kálóba: Mandl Salamon, Nagykárolyba: Schöberl, Nyirbátorba: Legányi Ed. Nyiregyházán: Reich & Pavlovits, Szigeten: Ráth József és Szinérváralján: Gerber Ödön.**

4—*

Haszonbéri Hirdetmény.

Szatmár-Németi sz. kir. város alpolgármesteri hivatala részéről f. é. 1344. sz.
a. közgyűlési határozat folytán, ezennel közhírré tétetik, hogy
1-ör a borsap bér szedhetési jog, kikiáltási összeg 7530 ft.
2-ör a pálinka mérhetési jog, kikiáltási összeg 15,000 ft.
3-ör a rézteleki koresma ház szabad ital mérhetési joggal, s egy száraz ma-
lommal, kikiáltási összeg 480 ft.
4-er a hegyi koresmaház szabad italmérhetési joggal, kikiáltási összeg 1000 ft
5-ör a hegyi kettős szárazmalom, kikiáltási összeg 700 ft.
6-ör régi városház alatti egyik pince kikiáltási összeg 20 ft.
Ezen 6 szám alatti bérletek f. 1864-ik év november hó 1-től számítando
egymásutáni 3 évre s két hónapra azaz 1867-ik évi december hó utolsó napjáig
7-er az új majorok előtti felszántott s a zsadányi útfélen már egy ízben fel-
szántott tér kisebb részletekben.
8-ör a régi majorok végében eső mintegy 25 holdnyi tér, az eddigi mó-
szerint szinte kisebb részletekben.
9-er a németi 16 kert 10 holdakra felosztva s a mikolai út mellett lévő
földek végre
10-er a szatmári lókert 10 holdakra felosztva még pedig a 7 és 8 sz. a. f.
1864-ik év október 1-től a 9. 10. sz. alattiak pedig f. évi november hó 1-től
számítando 6 egymásutáni évre, azaz 1870 szept. hó utolsó napjáig bérbe adának.
Mindazok tehát kik a fentebbi bérletek kivételére vállalkozni szándékoznak,
elhívtnak, hogy az 1, 2, 3, 4, 5 s 6 sz. a. említett bérletekre f. é. augusztus hó
5-án a városi tanács termében, dél előtti 9 órakor, a 7-ik sz. a. bérletre f. é.
augusztus hó 1-én a 8-ik sz. a. említett bérletre f. é. szeptember 1-én a 9-ik sz.
a. bérletre f. évi szeptember 26-án s végre a 10. sz. a. említett bérletre f. évi
október 10-ik napján.
Az utóbbi 7, 8, 9 és 10. sz. a. említett bérletekre mindég a helyszínén
dél előtti 9 órakor tartandó nyilvános árverésen elegendő bánatpénzel ellátva jelen-
jenek meg.
A kitett határidőig illetőleg az árverés kezdetére kitűzött 9 óráig zárt aján-
latok is (offert) elfogadtnak.
A bérletek iránti feltételek alant irt hivatalnál, hivatalos órák alatt mindenkor
megtekinthetők.
Kelt Szatmár 1864. június 17-én

Alpolgármesteri hivatal.

Hirdetmény.

A nagybányai kir. ker. Bányabírószág
által közhírré tétetik **uszerint** a Firza
Franciska nevű Szatmár megyebeli felső
fernecei község határán fekvő arany-
ezüst Bányából, az alább következő rész-
vényeik, az ellenök a Firza Franciska
társulat mint felperes javára megítelt
tartozásaik fejében f. évi június hó 28-dik
napján d. e. 10 órakor, a Bánya bíróság
hivatalában tartandó bírói árverés után
elfognak adatni. Egy egy részvény becs-
értéke 2 ft. 84 kr. elárverezendők neve-
zetesen;

- a) Bíró Juliánának 3⁵⁴/₁₀₀ részvénye
- b) Sarudi Juliánának 5⁵⁴/₁₀₀ "
- c) Nyisztor Sándor és nejeének 7⁸/₁₀₀ "
- d) Bátor Károlynak 5³¹/₁₀₀ részvénye
- e) Vágner Bertalannak 5⁵¹/₁₀₀ "
- f) Lévai Mihálynak 5⁵¹/₁₀₀ részvénye
- g) Rézler Lajosnak 5⁵⁴/₁₀₀ "

Kelt Nagy-Bányán a kir. ker. Bányabírószágak f. 1864 évi május hó 20-
tartott tanács üléséből. 5—3

Arverési hirdetmény.

Szatmármegyei telegkönyvi törvényszéke
részéről ezennel közhírré tétetik, mikép a
végrehajtási árveres Fogel Ferenc és Adolf
felperesek részére, ezeknek 705 ftnyi és
47 1/2 krnyi követelése, s a türetnyes jár-
ulékok erejéig Geng Mihály és Kínál Mag-
dolna örökösök mint alperesek ellen, a nagy-
károlyi községi 36 sz. tjkönyvben A. I. és
1. alatt Geng Mihály és Kínál Magdolna
névire bejegyzett birtokaira, melyek bel-
telken épült egy téglából és vályogból lévő
3 szobás, 2 konyhát és egyebet magában
foglaló lakház; és egy másik alház valamint
2 holdnyi legelő, 4 holdnyi szántó és 3
kapásnyi szőlő földből állanak, s összesen
2500 ft. becsültettek, elrendeltetvén; ár-
verési határidőül az 1864 évi július hó 12-ik
és szükség esetén 1864 évi augusztus hó
12-ik napjának d. e. 9 órája s helyszínére
tűzetett ki; melyre venni szándékozők oly
kijelentés mellett hivatalnak meg, hogy az
árverési feltételeket alólt törvényszéknél,
és a végrehajtással megbízott Fráter Jó-
zsef főszolgabírónál bármikor magtekinthe-
lik, s hogy a kérdéses birtok, a mennyi-
ben az első árverés alkalmával becsértéken
vagy azon felül el nem adhatnák, a má-
sodik árverésen a legtöbbet ígérőre azon
alul is le fog ütteni.

Szatmármegyei telegkönyvi törvényszé-
nek 1864 évi június hó 2-ik napján Szat-
már tartott üléséből.

Szatmár E lek.
tkönyvi h. kiadó.

2—3

Felhívás.

Az Ujlaki Ferenc, özv. Ujlaki Ferenc-
né és gyermekei nevére jegyzett Irinyi 2-ik
sz. telegkönyvi birtoknak végrehajtás
utján elárvereztetése tekintetéből a beke-
belezéssel biztosított hitelezőknek a megyei
telegkönyvi törvényszék előtt leendő üsz-
szelővételére 1864. évi július hó 14-dik
napjának d. e. 9 órája levén kitűzve: mind-
azok, kik a felfoglalt javakra tulajdoni igényt
tartának, ezennel felhívtnak, hogy igényü-
ket a fentirt napig e törvényszéknél jelent-
sék be.

Szatmármegyei telegkönyvi törvényszé-
kének 1864. évi június hó 2-kán Szatmáron
tartott üléséből.

Szatmár E lek.
tkönyvi h. kiadó.

2—3

Arverési hirdetmény.

Szatmármegyei polgári törvényszéke ré-
széről közhírré tétetik, hogy Kállay Rudolf
hitelező részére Kállay Kálmánnak a Kállay
családát közösen illető Szatmármegyében
Parkaszon létező birtokában 1/48-ad rész-
nyű 2477 ft. 44 kr-ra becsült birtok illető-
sége 2115 ft. 44 kr. tartozási összeg en-
nek járuléka és a költségek erejéig Szat-
máron a megyei telegkönyvi hivatal helyi-
ségén bíróság elfogárvereltetni, s árverési
határidőül f. évi július 15-én d. e. 10
órája oly formán tűzetik ki, hogy ezen
árverési határnapon a birtok becsáron alól
is elfog adatni, az árverési feltételek a
tszéki irodában megtekinthetők.

Kelt Szatmármegyei tszéknél Szatmá-
ron 1864. évi május 21-én tartott üléséből.

Visky Károly,
t. aljegyző.

2—5

Hirdetmény.

Bakos Károly és neje Kiss Juliánna,
szatmári lakosoknak e városi 940. számú
és 320 ft-ra becsült házastelkük Buzsor
vagy Apán László tömege javára eladatni
rendeltetvén e végett 1-ső határnapul f.
é. június 24-ik napja 2-ik határnapul f.
é. július 25-ik napja d. u. 3 órakor és
a helyszínére, oly kijelentéssel tűzetnek
ki, hogy az eladandó házastelk az első
ízben a becsáron felül, másodízben pe-
dig a becsáron alól is elfogadtni.

Az árverési feltételek e városi tkönyvi
irodában hivatalos órák alatt megtekin-
thetők.

Szatmár város tszéke mint tkönyvi ha-
tlóság 1864. ápril 26-ik üléséből.

Szatmár E lek.
tkönyvi h. kiadó.

3—5